

2026-06-11
S2026/01255**Socialdepartementet**Inspektionen för vård och omsorg
Box 45184
104 30 Stockholm

Uppdrag till Inspektionen för vård och omsorg att identifiera riskindikatorer vid tillsyn av legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal

Regeringens beslut

Regeringen ger Inspektionen för vård och omsorg (IVO) i uppdrag att ta fram en metod för att analysera om det kan identifieras riskindikatorer eller mönster i tillsynsärenden av legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal som kan äventyra patientsäkerheten. Uppdraget avser yrkesutövare som fått sin legitimation enligt de samordnade krav på utbildning som följer av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG om erkännande av yrkeskvalifikationer samt de delegerade akter som antagits i enlighet med direktivet.

Vid genomförande av uppdraget ska IVO:

- genom den framtagna metoden identifiera riskindikatorer eller mönster kopplade till brister i yrkesutövningen som kan äventyra patientsäkerheten, och
- om analysen visar på riskindikatorer, mönster eller andra förhållanden som kan påverka patientsäkerheten, föreslå vilka åtgärder som myndigheten, regeringen eller andra berörda aktörer kan vidta för att stärka patientsäkerheten.

IVO ska samverka med och inhämta underlag från Socialstyrelsen rörande bl.a. legitimationer, utbildningsland, språkkunskaper, kunskap om legitimationsprocesserna och annan information som är relevant för uppdraget. Vidare ska IVO vid behov samverka med andra berörda aktörer

för att inhämta relevant kunskap och säkerställa ett ändamålsenligt genomförande av uppdraget.

Uppdraget ska delredovisas senast den 24 september 2027 och den 22 september 2028, samt slutredovisas senast den 28 september 2029 till Regeringskansliet (Socialdepartementet). Redovisningarna ska hänvisa till diarienumret för detta beslut.

Ärendet

Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG om erkännande av yrkeskvalifikationer (Yrkeskvalifikationsdirektivet) samt de delegerade akter som antagits i enlighet med direktivet syftar till att underlätta den fria rörligheten inom EU/EES genom att medlemsstaterna erkänner varandras formella yrkeskvalifikationer. För vissa hälso- och sjukvårdsyrken sker det genom s.k. automatiskt erkännande, vilket bygger på att EU har bestämt en miniminivå för innehållet i utbildningen. Det gäller apotekare, barnmorska, läkare, specialistläkare, sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård, tandläkare och specialisttandläkare. Vid ansökan om legitimation för de yrken som omfattas av automatiskt erkännande kontrolleras att den sökandes examensbevis uppfyller de minimikrav som anges i direktivet. För läkare gäller exempelvis att den medicinska grundutbildningen sammanlagt ska omfatta minst sex års studier eller 5 500 timmars teoretisk och praktisk undervisning vid universitet eller under tillsyn av ett universitet.

När det gäller kraven i yrkesutövningen görs ingen skillnad på utbildningsbakgrund utan personal ska ha rätt kompetens så att vården är patientsäker oavsett var en yrkesutövare studerat. Regeringen gav därför Socialstyrelsen, genom ändring av regleringsbrevet för myndigheten den 1 april 2026, i uppdrag att inom ramen för de samordnade krav på utbildning som följer av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG om erkännande av yrkeskvalifikationer samt de delegerade akter som antagits i enlighet med direktivet analysera hur patientsäkerheten kan stärkas och vid behov lämna förslag på hur man från nationell nivå kan stödja vårdgivarna i arbetet med att säkerställa att vårdpersonal har en kunskapsnivå som säkerställer god och säker nivå (S2026/00698).

IVO har i uppdrag att bedriva tillsyn av legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal som har rätt att utöva sitt yrke i Sverige. Tillsynsuppdraget omfattar cirka 292 000 yrkesverksamma utövare i 22 olika yrken. IVO tar

årligen emot stora mängder tips, upplysningar, anmälningar och underrättelser från allmänheten, kommuner, regioner och andra myndigheter.

IVO:s tillsynsuppdrag är väsentligt i arbetet med att öka patientsäkerheten och stärka förtroendet för hälso- och sjukvården. Ett riskbaserat arbetssätt är av betydelse eftersom det möjliggör en tidig identifiering av förhållanden som kan innebära risker för patientsäkerheten och ger förutsättningar för att rikta tillsynsinsatser till de områden där behovet är störst. Detta uppdrag syftar till att ytterligare förbättra möjligheterna att snabbt identifiera de individer där skillnader mellan formella kvalifikationer och faktisk kompetens riskerar att påverka patientsäkerheten.

På regeringens vägnar

Elisabet Lann

Linnea Graaf

Kopia till

Socialstyrelsen
Regionerna